

Na závěr lze říci, že největší zásluhou drobného spisku Savelevové je to, že nám dovoluje pohlížet na postavu mrzoutskeho starce — Dyskola, přes všechny úvahy o možných literárních filiích, jako na jedinečný a vlastní výtvar Menandrův.

Vít Bubeník

Jan Burian, **Hannibal**. Edice Portréty, Praha 1967, stran 216.

Autor, který již roku 1963 úspěšně obohatil edici Portréty o vylíčení životního běhu i politického a literárního významu G. Julia Caesara, vydal roku 1967 v téže edici nový „portrét“, tentokrát Hannibalův.

Jako v knížce o Caesarovi obsahuje i nová publikace o Hannibalovi nejdříve výklad o politických dějinách, ve kterých sehrál Hannibal hlavní úlohu (str. 5—140). V rámci tohoto výkladu nalezneme však čtenář i přehled karthaginských dějin až po konec první punské války (str. 11—31), osvětlení událostí mezi první a druhou punskou válkou (str. 32—42) a pak po vylíčení vlastní hannibalské války (str. 43—117) závěrečnou kapitolu o dobrodružném a tragicky zakončeném Hannibalově pobytu v exilu (str. 118—132), načež je podán pokus zhodnotit všestranně celou Hannibalovu politickou činnost (str. 133—140).

Autor nemohl svůj výklad o Hannibalovi dokumentovat politickými spisy, které Hannibal sám kdysi sepsal a které se zřejmě již ve starověku ztratily, ale zato uvedl vybrané dokumenty k dějinám římských vztahů ke Karthagu, zejména ovšem k druhé punské válce (str. 141—169), a pak ukázky z toho, co o Hannibalovi soudili historikové starověcí i novodobí (str. 170—180), a jaký názor si o něm utvořili — od starověku až po současnost — filosofové, státníci i umělci (str. 180—202).

Lehkým, vpravdě literárním slohem je podán obraz vzestupu Hannibalovy moci a slávy i obraz jeho pozdější izolace a konečného pádu. Z knížky vyplývají jasně i příčiny, proč se Hannibalovi nedostávalo patřičné podpory z Karthagu, ale méně se již autor zabývá vlastními kořeny tehdejší římské moci, aniž patřičně vyzvedá význam římské převahy na moři, kterou ani největší Hannibalova vítězství v ničem neohrozila. Předností knížky je i historická věcnost, přičemž si její autor zaslouží chválu také za to, že se nikde zbytečně neuchýlil k nadměrnému dramatizování některých událostí, ke kterému Hannibalovy počáteční neočekávané úspěchy často svádějí. Věcnost výkladu je pak provázena přesnými závěry, jak jen dochované prameny umožňují k nim dospívat. Pouze na str. 15 se asi stylistickým nedopatřením protáhla existence asyrské říše až do VI. stol. př. n. l., když se do tohoto století nějakým omylem klade ohrožení Tyru z asyrské strany a když se také o výbojně politice babylónského krále Nabukadnesara píše, že „nemohla strpět v blízkosti mocné asyrské [sic!] říše rozvoj nezávislých foinických měst“.

Pro živost výkladu i pro vědeckou střídmost může nový Hannibalův „portrét“, provázený četnými ilustracemi, uspokojit požadavky jak těch čtenářů, kteří hledají historické poučení, tak těch, kteří rádi sahají po beletrii s antickými náměty.

Josef Češka

Jerzy Linderski, **Rzymskie zgromadzenie wyborcze od Sully do Cezara**. Polska Akademia Nauk — oddział w Krakowie, Prace komisji nauk historycznych, nr. 16. Wrocław-Warszawa-Kraków 1966, stran 174.

Zdálo by se, že jsou otázky týkající se římské ústavy na sklonku republiky už všestranně prozkoumány a že tedy současní badatelé nemají valné vyhlídky, že by mohli ještě dospět k nějakým novým poznatkům. Nových nápisů z té doby přibývá jen velmi málo — k čestným výjimkám patří *tabula Hebana* — a tak se badatelé obracejí znovu a znovu k literárním pramenům, dlouho již a různě analyzovaným, a ku podivu v nich nalézají pořád ještě nové podněty, umožňující revizi starších a leckdy již vžitých názorů. O tyto prameny, zvláště pak o spisy Ciceronovy, se také opětovně opřel J. Linderski, když se rozhodl prozkoumat znovu některé právně politické stránky římských komitíí v období od Sully po Caesara, chtěje především více osvětlit jejich funkci volební.

V uvedené studii se autorovi vskutku podařilo revidovat některé starší závěry, jmenovitě Mommsenovy. Tak např. rozbořením údajů o konsulských volbách z let 67, 66, 63, 59, 58, 57, 56,